

Statnett
Fornybar Norge

Deres ref.:	Vår ref.:oby	Dato: 1. juni 2026
-------------	--------------	--------------------

Høring av Statnett og Fornybar Norges forslag til endringer av modenhetskriterier – høringsvar fra Norsk Industri

Det vises til Statnett og Fornybar Norges forslag til endringer i kriterier for modenhetsvurdering i forbindelse med søknader om økt nettkapasitet for å realisere nye forbruksprosjekter.

Norsk Industri representerer industribedrifter som er avhengige av kraft og nett for å ha sikker drift og kunne legge om til mer klimavennlig produksjon. Modenhetskriteriene utgjør en viktig del av rammebetingelsene for utvikling og dekarbonisering av industrien i Norge som innebærer økt behov for nettkapasitet. Vi takker for muligheten til å kommentere høringens innhold.

Bakgrunnen for arbeidet er at myndighetene innførte modenhetskriterier gjennom endringer i NEM-forskriften 1. januar 2025. Statnett og Fornybar Norge har utarbeidet kriterier til bruk i nettselskapenes modenhetsvurderinger, og det vurderes å være behov for innstramning av enkelte kriteriene for forbruk herunder industriprosjekter. Statnett foreslår nye kriterier for forbruksprosjekter med kapasitet større enn 100 MW, mens Fornybar Norges forslag omfatter forbruksprosjekter mindre enn 100 MW. Statnett ønsker videre å også benytte de omforente kriteriene i Fornybar Norges veileder for prosjekter mindre enn 100 MW som tilknyttes transmisjonsnettet. Norsk Industri mener det bør være så stilles så like krav som mulig i Fornybar Norges og Statnetts modenhetskriterier.

Norsk Industri imøteser en gjennomgang av kriteriene nå. Forslagene reiser mange viktige prinsipielle problemstillinger og dilemmaer for utvikling av industriforbruk i Norge. Kriteriene benyttes av nettselskapene. Køen av prosjekter viser at det er betydelige muligheter for industri i Norge. Norsk Industri har forståelse for forslagene om å skjerpe kravene til modenhet og fremdrift for forbrukstilknytninger. Det er imidlertid av stor betydning at kriteriene og rammebetingelsene for øvrig støtter aktivt opp om utviklingen av eksisterende industri i Norge, samt utviklingen av nye industriprosjekter. Den kraftforedlende industrien har lange og kapitalkrevende beslutningsprosesser, og vi er avhengige av forutsigbarhet og en rasjonell forvaltning av nasjonal nettkapasitet.

Kriteriene må legges til rette for prioritering av prosjekter som med høy sannsynlighet gjennomføres. Det er imidlertid viktig at kriteriene legger til rette for at eksisterende industri får rammebetingelser som legger til rette for å økt nettkapasitet som bidrar til både

å utvikle industrien og redusere CO2-utslipp fra industrien, oppfyller kundekrav til lavere CO2-avtrykk og ivaretar nasjonale klimamål. Industrien må også sikres mulighet til å gjennomføre de tiltak som industrien er forpliktet til å oppfylle og forventes å gjennomføre innenfor kravene for å motta CO2-kompensasjon.

Norsk Industri vil understreke at gjennomgangen nå ikke bør ha som mål i seg selv å begrense nettkøen, men innføre hensiktsmessige presiseringer i nettselskapenes modenhetsvurderinger av de enkelte prosjekt. Det er viktig at prosjektene i nettkøen ses på som positive muligheter for økt verdiskaping, flere arbeidsplasser og dekarbonisering i Norge.

Norsk Industri vil videre vise til at modenhetskriteriene kun utgjør en del av relevant regelverk for å sikre konkurransedyktige og forutsigbare rammebetingelser for nettknytning for nye industriprosjekter. Det er derfor viktig at Statnett og øvrige nettselskaper har fokus på sine forpliktelser i henhold til regelverket samt helheten i regelverket og sin praksis. Framdriften i etableringen av nettløsninger og øvrige vilkår om nett herunder betaling for netttjenester må støtte opp om dette. Videre bør vilkår og utvikling av nett for ny kraftproduksjon legge til rette for at kraftoverskudd opprettholdes for å sikre konkurransedyktig kraft for industrien. Prosjektutvikling kan omfatte utviklingskostnader og investeringer fra hundre millioner kroner til flere milliarder og kan strekke seg over mange år. Slike satsinger vil ikke igangsettes dersom det stadig er risiko og usikkerhet om vilkår i nettet, for eksempel om man beholder plass i reservasjons- eller kapasitetskø hos nettselskapene.

Enkelte konkret synspunkter knyttet til de ulike kriteriene

Generelt

Norsk Industri mener at nettselskapene bør anvende samme kriterier for å sikre lik behandling av like prosjekter i ulike deler av nettet. For å unngå strategisk tilpasning og mest mulig like betingelser for industriprosjekter, mener derfor Norsk Industri at grensen som Statnett foreslår for prosjekter som har behov for økt nettkapasitet større enn 100 MW, enten fjernes eller settes betydelig lavere.

Prosjektbeskrivelse

Dagens kriterier retter seg mot enkeltprosjekter og ny virksomhet. Norsk Industri mener at regelverket også bør legge til rette for en viss fleksibilitet i hvordan kapasiteten virksomheten allerede har reservasjon for eller står i kapasitetskø med, kan utnytted. Dette kan innebære at virksomheten, innenfor samme lokasjon eller eksisterende anlegg, kan reallokere kapasitet mellom ulike tiltak som inngår i en samlet utvikling av anlegget. Formålet er ikke å åpne for nye, selvstendige virksomheter, men tilpasninger innenfor rammen av eksisterende anlegg og virksomhet.

En slik fleksibilitet må avgrensnes for å sikre at hensynet til likebehandling og køsystemet ivaretas. Adgangen til reallokering av kapasitet bør baseres på strenge vilkår, og utgangspunktet kan for eksempel være at 1) kapasiteten forblir knyttet til samme virksomhet, lokasjon og anlegg, og ikke overføres til andre aktører, 2) samlet

kapasitetsuttak ikke øker utover det som er lagt til grunn i modenhetsvurderingen og tilknytningsprosessen for øvrig, 3) prosjekter som prioriteres av virksomheten må oppfylle relevante modenhetskriterier, og 4) reallokeringen skjer innenfor gjeldende fremdriftsplan.

Etter Norsk Industris syn vil dette hensynta industriens risiko knyttet til globale konkurranse- og markedsforhold, og vil bidra til bedre ressursutnyttelse og høyere sannsynlighet for faktisk realisering av tiltak. Dette vil legge til rette for utvikling av eksisterende industri som fremmer verdiskaping og dekarbonisering.

Norsk Industri har ellers ikke synspunkter til de konkrete forslagene til detaljering for kriteriet om prosjektbeskrivelse, og er enig i at kriterier må være tydelige for å unngå ulike tolkninger. Vi støtter for eksempel forslag om fagmessige tegninger i korrekt målestokk, krav om effektbudsjett og finansieringsplan, men samtidig bør kravene være relevante og konkretiseres i et prosjekteringsløp. Krav kan hindre at mindre seriøse aktører tar plass i tilknytningskøen.

Fremdriftsplan

Norsk Industri viser til at Statnett foreslår å redusere fristen fra modenhetsdato til idriftsettelse fra 10 til 6 år. Vi stiller spørsmål til om endringen er hensiktsmessig og i samsvar med Regjeringens ambisjon om utvikling av industri i Norge. Det er viktig at modenhetskravene harmonerer med tidslinjer og investeringsbeslutninger for store industriprosjekter.

Norsk Industri støtter Statnetts forslag om å etablere unntak for prosjekter som krever teknologiutvikling eller hvor nettutvikling er tidkrevende. For slike prosjekter bør det ikke settes en absolutt tidsfrist; i stedet bør nettselskapene foreta en grundig, konkret vurdering og oppfølging av planer og fremdrift. Teknologiutvikling er i mange tilfeller en forutsetning for å lykkes med dekarbonisering, og modenhetsvurderingen må ta høyde for rimelig framdrift og risiko i utviklingen. Nettutvikling kan være tidkrevende og vil blant annet være avhengig av konsesjonsbehandling og byggetid. Hvorvidt prosjekter har reservasjon eller står i kapasitetskø er vesentlig. For eksempel vil Statnetts praksis som innebærer at reservasjon for nettprosjekter er besluttet startet opp, tildelt ressurser og har en tidsplan ha betydning. For prosjekter i kapasitetskø vil framdriften være mer usikker, noe som også kan skape betydelig usikkerhet for når tilknytning til nettet kan forventes.

Statnetts forslag om å stramme inn kriteriet i oppfølgingen av modenhet og innføre terskel på 1 år for forhold kunden er direkte ansvarlig for og 2 år for indirekte ansvar kan være svært kritisk for prosjekter. Norsk Industri mener at begge tersklene eventuelt kun bør ses på som hovedregel, men at det må åpnes for lengre frister dersom årsaksforholdene er godt dokumentert og begrunnet. Det er for eksempel ikke uvanlig at tidsbruk knyttet til ulike myndighets-prosesser, tillatelser og konsesjoner tar lengre tid enn en normalt forventer, for eksempel tidsbruk knyttet til klager og ankebehandling eller når myndighetsorgan grunnet kapasitet eller prioritering ikke følger ordinær framdrift i saksbehandlingen. Tidsbruk som prosjekter innarbeidet i framdriftsplan, vil som hovedregel være basert på ordinær saksbehandlingstid.

Lokalisering, tillatelser og avtaler

Norsk Industri støtter Statnetts forslag til krav om at prosjekter skal kunne vise til regulering i kommunens areal- og reguleringsplaner. Dette sannsynliggjør modenhet, sikrer realistiske fremdriftsplaner, og fremmer utnyttelse av allerede opparbeidede og regulerte industriområder fremfor nye arealer.

Modenhetskriterier for ny kraftproduksjon

Norsk Industri viser at høringen nå kun omfatter kriterier som gjelder for forbruksprosjekter. Norsk Industri ber imidlertid om at også modenhetskriterier for produksjonsprosjekter gjennomgås raskt og sikrer hensiktsmessige kriterier som legger til rette for utbygging av mer fornybar kraftproduksjon i Norge.

Vi stiller gjerne til videre diskusjoner om vårt innspill fram mot Statnetts beslutninger hvis ønskelig.

Med vennlig hilsen
Norsk Industri

Ole Børge Yttredal (sign)
Direktør